

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för socialt arbete

4SA375 Familjeterapeutisk kurs på systemisk/interaktionistisk grund (steg 1), 45 högskolepoäng

Family therapeutic course based on systemic/interacionistic theory, 45 credits

Huvudområde

Socialt arbete

Ämnesgrupp

Socialt arbete och social omsorg

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2009-12-11

Senast reviderad 2013-10-22 av Fakulteten för samhällsvetenskap. Övergripande revidering.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2014

Förkunskaper

Socionomexamen eller likartad utbildning motsvarande kandidatnivå samt minst 3 års yrkeserfarenhet av socialt arbete eller behandlingsarbete efter avslutade studier.

Tillgång att bedriva familjeterapeutiskt arbete i en omfattning om minst två familjesamtal/vecka under utbildningstiden ska styrkas med intyg från arbetsgivaren.

Mål

Syftet med kursen är att utveckla och förstärka studentens kunskaper utifrån familjeterapeutisk systemisk / interaktionistisk grund och förmåga att bedriva familjebehandlingsarbete.

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

1. visa kunskaper utifrån ett vetenskapligt perspektiv om familjeterapeutisk teori, utvecklingspsykologisk teori, systemteori, interaktionistisk teori samt olika skolbildningar inom familjeterapi
2. visa kunskaper om familjens livscykel och skilda familjebildningar avseende mångfaldighetsaspekter
3. visa kunskaper om familjeterapins framväxt och syn på symtom
4. visa ett kritiskt reflekterande förhållningssätt med utgångspunkt från vetenskapsteori och aktuell forskning inom området
5. visa förmåga att kunna reflektera kring teorier, interventioner och dess

- tillämpningsområden
6. visa förmåga att kunna arbeta målinriktat tillsammans med klienter i enlighet med uppgjort terapeutiskt schema
  7. visa färdighet i att kunna sammanhangsmarkera en terapeutisk kontakt och att konstruktivt kunna förhålla sig till terapeutiska systems kraftfält samt visa förmåga att flexibelt möta problemsituationer av olika slag
  8. visa förmåga att kunna motta handledning i en psykoterapeutisk kontext och under handledning kunna bedriva systemisk/interaktionistisk familjeterapi
  9. visa förmåga till ett professionellt bemötande och förhållningssätt gentemot familjer
  10. visa förmåga till reflektion över sitt eget förhållningssätt i terapisituationen samt visa ett psykoterapeutiskt förhållningssätt i sin yrkesroll

Innehåll

Delkurs I: Teori och metod (22,5 högskolepoäng)

- Utvecklingspsykologi
- Familjeterapins framväxt
- Syn på funktionalitet och syn på symtom
- Familjens livscykel
- Systemteori och Cybernetik
- Salutogen familjeterapi
- Terapeutisk process
- Tillämpningsområden för systemisk och interaktionistisk terapi

Delkurs II: Handledning (15 högskolepoäng)

Handledningen löper parallellt med föreläsningar under två terminer och genomförs i grupp och omfattar 120 timmar i grupp om 6-8 deltagare. Varje student ska under handledningen presentera minst tre familjer med olika problematik som de arbetar med i sin praktiska verksamhet. En av familjerna ska innehålla behandling där barn under 18 år är klient/patient. Handledningen sker via videospelade terapisesioner eller direkthandledning. Handledaren är examinerande lärare. Etiska aspekter med systemisk och interaktionistisk terapi diskuteras genomgående under kursen.

Delkurs III: Aktuell forskning och vetenskapsteori (7,5 högskolepoäng).

Den tredje delkursen fokuserar på aktuell forskning samt vetenskapsteori och vetenskaplig metod i förhållande till familjeterapeutisk forskning.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar, metodträning och handledning.

Undervisningen bygger på aktivt kunskapssökande, kritiskt tänkande och problemlösning där studenterna genomför ett grupparbete. För utbildningen som helhet gäller obligatorisk närvaro, minst 80 % närvaro. Frånvaro vid enstaka tillfällen kompenseras i samråd med examinator.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1:

Kursen omfattar 22,5 högskolepoäng och examinerar lärandemål 1, 2, 3 och 5, och bedöms med betyget Underkänd, Godkänd och Väl godkänd. Delkurs 1 innehåller två examinationsuppgifter, (A och B).

Uppgift A examineras med 15 högskolepoäng under termin 1 och uppgift B examineras med 7,5 högskolepoäng under termin 2, genom skriftlig och muntlig redovisning av självständigt arbete. Båda uppgifterna är förlagda till slutet av respektive termin.

Delkurs 2:

Handledningsmomentet godkänns genom aktivt deltagande och obligatorisk närvaro (minst 80% närvaro), samt presentation av inspelat familjebehandlingssamtal, 3 familjer om vardera minst 2 tillfällen och examinerar lärandemål 6, 7, 8, 9 och 10. Examinationen sker på grundval av handledarens bedömning, vid behov i samråd med examinator. Momentet omfattar 15 högskolepoäng och bedöms med betyget Underkänd eller Godkänd.

Delkurs 3:

Genom skriftlig och muntlig redovisning av grupparbete och självständigt arbete. Momentet omfattar 7,5 högskolepoäng och examinerar lärandemål 4 och 5, och bedöms med betyget Underkänd, Godkänd och Väl godkänd.

För att få betyget Godkänd på hel kurs krävs betyget Godkänd på samtliga delkurser. För att få betyg Väl godkänd krävs betyget Väl Godkänd på delkurs 1 och 3.

Kursvärdering

En kursvärdering utförs enligt institutionens webbaserade kursvärderingsmall efter avslutad kurs. Kursvärderingen sammanställs och återkopplas av kursansvarig till studenterna. Sammanställningen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Andersen, T. (2001). *Reflekterande processer. Samtal och samtal om samtalen*. Stockholm. Mareld. 237 s.

Broberg, A. & Almqvist, K. & Tjust, T. (2003). *Klinisk barnpsykologi. Utveckling på avvägar*. Stockholm. Natur & Kultur. 331 s.

Ferrer-Wreder, L., & Stattin, H. & Lorente, C. & Tubman, J. & Adamson, L. (2004). *Framgångsrika preventionsprogram för barn och unga*. Stockholm. Gothia. 488 s.

Gottman, J. (2008). *Sju regler för en lycklig kärleksrelation*. Stockholm. Natur & Kultur. 306 s.

Hansson, K. (red.) (2001). *Familjebehandling på goda grunder. En forskningsbaserad översikt*. Stockholm. Gothia. 250 s.

Hoffman, L. (2001). *Family Therapy*. New York. WW Norton & Co. 320 s.

Hårtveit, H & Jensen, P. (2005). *Familjen plus en. En resa genom familjeterapins praktik och idéer*. Lund. Studentlitteratur. 384 s.

Jacobsen, D. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund. Studentlitteratur. 316 s.

McGoldrick, M., & Gerson, R. & Petry, S. (2007). *Genograms - Assessment and intervention*. NY. Norton & Co. 380 s.

Minuchin, S., & Nichols M., & Lee, W Y. (2006). *Assessing Families and Couples*. Pearson Education. 224 s.

Olson, H & Petitt, B. (2013). *Om svar anhålles. En bok om interaktionistiskt förändringsarbete*. Lund. Studentlitteratur. 416 s.

Philips, B. & Holmqvist, R. (red). (2008). *Vad är verksamt i psykoterapi?* Stockholm. Liber. 280 s.

Schjödte, B & Egeland, T-A. (1994). *Från systemteori till familjeterapi*. Lund.

Studentlitteratur. 195 s.

Sverne Arvill, E. & Hjelm Å. & Sääf, C. (2010). *Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter*. Studentlitteratur AB. 346 s.

Vetere, A., & Dowling, E. (2005). *Narrative therapies with children and their families*. London. Routledge. 336 s.

Walsh, F. (2006). *Strengthening Family Resilience*. NY. Guilford Publications. 386 s.

White, M. (2007). *Maps of narrative practice*. New York; WW Norton & Co. 304 s.

Artiklar

Hansson, K & Cederblad, M. (1995). *Salutogen familjeterapi*. Fokus på familjen Nr 1, sid 3-18

Visher, E. & Visher, J. (1994). *The core ingredients in the treatment of Stepfamilies*. The family journal. Vol 2, sid 208-214

Weber, T., McKeever, J., McDaniel, SH. (1985). *A Beginner's Guide to the Problem-Oriented First Family Interview*. Family Process, vol 24, sid 357-364

Ytterligare artiklar kan tillkomma.